

aktuality

OHLÉDNUTÍ ZA II. ČESKÝM NEURORADIOLOGICKÝM KONGRESEM

Ve dnech 11. až 13. října 2007 se v šumavském Srní uskutečnil v pořadí druhý celostátní kongres České neuroradiologické společnosti. Organizační výbor plzeňských kolegů v čele s prezidentem doc. B. Kreuzbergem a vědeckým sekretářem doc. J. Ferdou uchystal přitažlivý odborný program, zacílený na úskalí diagnostiky a endovaskulární terapie stenóz krčních úseků mozkových tepen a cévních mozkových příhod, zobrazování oblasti hlavy a krku a funkční vyšetřování v neuroradiologii. Od čtvrtého rána do sobotního poledne zaznělo celkem 30 vyzvaných a 37 vědeckých sdělení ke stanoveným tématům. O tom, že šlo rozsahem o významnou akci, kterou podpořilo svou účastí 17 dodavatelských firem, svědčí celkový počet 214 účastníků, z toho 170 lékařů. Pro mě je to důkazem toho, že si rozsah oboru neuroradiologie konání vlastního kongresu jednoznačně zaslouží a že je žádoucí v tradici, zahájené již předchozím výborem Společnosti v čele s prof. Bohutovou, pokračovat. Dvouletý interval se střídavým konáním vůči radiologickému kongresu, navíc v podzimním termínu, který nekoliduje s na jaře konaným kongresem na Slovensku, se jeví jako vcelku příhodný. Vlídne podzimní, řadě z nás z předchozích plzeňských akcí již důvěrně známá „domácí“ atmosféra jednoho z nejpritažlivějších šumavských míst bezpochyby prospěla k hladkému a uvolněnému průběhu akce. Nekonfliktní odborné diskuze se tak snadno přesouvaly z přednáškového sálu do debatních kroužků spontánně vznikajících v rámci příjemných společenských večerů. Jedním z neaktivnějších a nejbystřejších diskutérů byl již tradičně nestor české radiologie profesor Steinhart; pro většinu z nás se stane okamžik

potlesku vstaje, jehož se mu při předávání ocenění Společnosti za celoživotní přínos pro obor neuroradiologie dostalo, nezapomenutelným.

Konání kongresu bylo rovněž příležitostí k jednáním výborové a plenární schůze ČNRS, aktuální problémy též řešila Pracovní skupina intervenční neuroradiologie. V roce 2008 Společnost uspořádá dvě odborné schůze. První se uskuteční 21. 2. 2008 v ÚVN, hlavními tématy jsou postižení likvorových prostorů a záněty páteře a páteřního kanálu. Na podzim se sejde 20. 11. v Nemocnici Na Homolce a vyměníme si zkušenosti jednak se zobrazovací diagnostikou postižení турецkého sedla a orbity a dále se zobrazováním a léčbou arteriovenózních zkratů. Výbor ČNRS dále upozorňuje na konání mezioborového Neurovaskulárního kongresu v Ostravě (4.–6. 3. 2008, viz program akcí na webu RS ČLS JEP), jehož program je velmi podnětný jak z klinického, tak neuroradiologického hlediska.

Co na závěr? Těšme se na kongres příští, který se bude konat na podzim roku 2009 pod prezidentstvím prof. M. Heřmana někde na pěkném středo- či severomoravském místě. Především však poděkujeme za skvělý kongres proběhlý – jak zkušeným matadorům z Plzně, tak i neméně osvědčené agentuře Contour s.r.o., vedené Janou Řehořovou.

A ještě jedna věc – v Srní U Paneneků je teď samoobsluha, ale pivo mají pořád výborné – svědky jsou mi prof. A. Krajina a doc. J. Ferda.

*Za výbor České neuroradiologické společnosti
prof. MUDr. Pavel Eliáš, CSc.*

ESOR – EVROPSKÁ RADIOLOGICKÁ ŠKOLA

Rok 2007 byl významným mezníkem evropské radiologie. Sloučením EAR – Evropské radiologické asociace, sdružující národní radiologické společnosti evropských zemí a ECR – Evropského radiologického kongresu s členstvím individuálním došlo k založení ESR – Evropské radiologické společnosti, která si dala do vínku vskutku náročné cíle: na mezinárodní bázi integrovat výuku i výzkum, a tím všestranně podporovat rozvoj a technologické inovace našeho oboru.

Tak byl zahájen i projekt ESOR – European School of Radiology, jehož vznik již několik let připravoval bývalý předseda EAR a významný řecký radiolog prof. N. Gourtsoyiannis.

Poté, kdy byly ve spolupráci s radiologickou sekci UEMS (Unie evropských lékařských specialistů v rámci EU) konsenzuálně definovány zásady radiologického vzdělávání a for-

mulovány příslušné vzdělávací programy (European Training Charter) nastal čas jejich praktické implementace. Postgraduální radiologická výchova se pochopitelně odehrává na národní bázi členských zemí ESR, projekt ESOR má sloužit jako doporučený model postgraduální výchovy na tomto poli.

Z tohoto pohledu je velmi aktuální zejména u nás, kde postgraduální lékařská výchova je v přestavbě a je zapotřebí jasně definovat její obsah i formu. Dovolte mi proto krátce referovat o prvním roku aktivit ESOR a o možnostech, která tato škola nabízí v roce 2008 našim radiologům, připravujícím se k atestaci.

V loňském roce byl zahájen tzv. projekt Galén, jehož kurzy jsou určeny převážně mladým radiologům ze zemí střední a jihovýchodní Evropy. Je organizován ze sídla ESR ve Víd-

ni, řízen kolektivem renomovaných evropských radiologů za předsednictví prof. Gourtsoyiannise a jeho generálním sponzorem je GE Medical Diagnostics South Central Europe. Další projekty ESOR jsou zaměřeny na jiné regiony v Evropě i v Číně a jsou sponzorovány ostatními významnými výrobci radiologických technologií a farmaceutickými firmami.

Kurzy projektu Galén jsou organizovány na organovém principu a mají pevnou strukturu. Ta byla definována po prvním modelovém kurzu, který proběhl v listopadu 2006 v Budapešti za přítomnosti členů organizačního výboru i pověřených organizátorů z jednotlivých zemí.

Kurzy jsou odborně zajišťovány formou tzv. visiting schools, tj. 10–15 akademickými radiology z různých zemí Evropy, vedeny v anglickém jazyce a pořádanými střídavě v různých zemích střední a jihovýchodní Evropy. Jsou určeny radiologům v přípravě, tedy zásadně před atestací (počet účastníků limitován na 60) a v roce 2007 proběhly první čtyři kurzy, určené pro radiology v 1.–3. roce přípravy na atestaci – nazývají se proto foundation courses. Byly to tyto čtyři kurzy:

- Abdominální a urogenitální radiologie (květen, Krakov),
- Onkologické zobrazování (červen, Heraklion),
- Neuro- a muskuloskeletální zobrazování (říjen, Dubrovnik),
- Kardiovaskulární a hrudní radiologie (listopad, Praha).

O pražský kurz byl největší zájem, byl zcela zaplněn již několik týdnů předem a jeho úroveň byla kladně hodnocena jak vedením ESOR, tak v evaluaci účastníků.

Je privilegiem pořadající země, že může navrhnout tři vlastní přednášející, kteří vystoupí se svými přednáškami v prvním dnu kurzu. V Praze to byli prof. J. Neuwirth, který hovořil o zobrazování bronchiektazií a cystické fibrózy, doc. J. Ferda s tématem neinvazivní zobrazování koronární nemoci a doc. J. Žižka na téma zobrazování portálního žilního řečiště. Všechny tři přednášky měly vysokou odbornou i pedagogickou úroveň a byly velmi dobře hodnoceny i v rámci zahraničních lektorů, kteří vyplnili program dalších dvou dnů. Patří jim uznání za vzornou reprezentaci naší radiologie na tomto fóru. Jako pověřený místní organizátor bych chtěl poděkovat i všem ostatním včetně pracovníků hotelu ILF v Praze, kde kurz probíhal, za profesionální přístup. Rovněž večere pro přednášející a organizátory, zajištěná dr. ? Škodovou ve stylových prostorách hotelu Princ na Staroměstském náměstí, přispěla k velmi dobrému společenskému vyznění akce.

Pro rok 2008 jsme byli opět požádáni o organizaci kurzu, tentokrát pediatrické radiologie, v prostorách hotelu ILF v Praze. I to svědčí o dobré odezvě pražského kurzu a ukazuje na zvyšující se prestiž české radiologie.

Nyní několik informací pro naše mladé radiology. V roce 2007 se uvedených kurzů zúčastnila asi dvacítk českých radiologů. Pro rok 2008 jsou na úrovni foundation courses, tedy pro 1.–3. ročník předatestační přípravy, vypsány tyto kurzy:

- 16.–18. květen 2008, Alexandroupolis (Řecko) – abdominální a urogenitální radiologie
- 27.–29. červen 2008, Lublin (Polsko) – neuro- a muskuloskeletální radiologie
- 5.–7. září 2008, Praha – pediatrická radiologie
- 17.–19. říjen 2008, Bukurešť – onkologické zobrazování
- 31. říjen – 2. listopad 2008, Budapešť – hrudní a kardiovaskulární radiologie

Přihlášky do kurzů možno podat jediné přes sekretariát ESOR ve Vídni – kontaktní adresa: ESOR Office, Neutorgasse 9, AT-1010, Wien, email: info@esor.org, tel.: 00431 53340640, fax: 00431 5357037. Vedoucí: Ms Iris Kovacs.

Formulář přihlášky lze stáhnout na www.myESR.org v oddíle Education – ESOR.

Připomínám, že kurzy jsou otevřeny pouze pro radiology před atestací s dobrou znalostí angličtiny a jsou určeny primárně pro členy ESR (roční členský příspěvek 10 euro). Zápisné činí 75 Euro, většinou je hrazeno sponzorský.

V roce 2008 se počítá také s kurzy pro 4.–5. rok předatestační přípravy – tzv. „advanced courses“ – budou vypsány v průběhu měsíce ledna na stejném portálu.

Bude se jednat o tato témata:

- Abdominal Cross-Sectional Imaging
- Cardiac Cross-Sectional Imaging
- Musculoskeletal Cross-Sectional Imaging
- Women's Cross-Sectional Imaging

Dále jsou pro rok 2008 vypsány i kurzy MR, pořádané Evropskou společností pro MR v medicíně a biologii jako tzv. School of MRI, které byly rovněž zahrnuty do rámce ESOR.

Bude to celkem 12 kurzů v různých evropských zemích, z nichž jeden – Advanced Head and Neck MR imaging – proběhne od 16. do 18. října rovněž v Praze. Bližší informace k těmto kurzům najdete na www.school-of-mri.org Účast v těchto kurzech je ovšem otevřena všem radiologům, nikoliv pouze před atestací.

Závěrem mi dovolu ještě několik vět k organizačnímu schématu Galén kurzů, neboť mohou a mají sloužit jako model obdobných kurzů na národní úrovni.

Každé téma kurzu je předneseno lektorem (trvání 40 min) v angličtině, obrázky přes dataprojektor. Každý lektor dostane předem pokyny jak správně didakticky sdělení připravit. Musí definovat „learning objectives“ a zaslat obrázky s předstihem tak, aby každý účastník mohl jeho prezentaci dostat in extenso ve sborníku při zahájení kurzu. Dále musí připravit workshop (opakovací seminář) na své téma v trvání 30 minut, kde na konkrétních případech oddemonstruje a s frekventanty prodiskutuje přednesené. Konečně musí zaslat otázky ze své látky pro self-assessment test (typ multiple choice).

Výběr lektora i souhlas se zaslánými podklady vysloví řídicí výbor ESOR ve Vídni.

Hodnocení přednášek a workshopů provedou na závěr všichni frekventanti a nezávisle i pověřený člen řídicího výboru ESOR, který je na sjezd delegován. Výsledek vyhodnocení lektori obdrží písemně.

Frekventanti kurzu obdrží před zahájením kurzu syllabus s obrazovými podklady všech přednášejících, případné poznámky připisují k obrázkům v syllabu. Účast na přednáškách i workshopech je sledována. Na závěr musí každý vyplnit self-assessment test, ten je však anonymní a jeho vyhodnocení slouží k zjištění úrovně znalostí po absolvování kurzu. Poté vyplní evaluaci lektorů. Teprve po odevzdání těchto vyplněných formulářů je vydáno potvrzení o účasti.

Často se i u nás hovoří o efektivitě vzdělávacího procesu. Domnívám se, že zmíněné poznatky mohou být inspirací i předmětem další diskuse.

doc. MUDr. Jan Šprindrich, CSc.
Radiologická klinika 3. LF UK a FNKV, Praha